

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun Düzenlediği "Üçüncü Ülkeler Geliştirme Toplantısı"na Katılım

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Türkiye Şubesi'nin "Üçüncü Ülkeler Geliştirme Toplantısı" 8-9 Mart 2000 tarihleri arasında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mezunlar Derneği Tesislerinde gerçekleştirildi. Toplantıya, Türk Eczacıları Birliği adına Ecz. Özlem Duman ve Sosyolog Ecehan Balta katıldı.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, 1971 yılından beri Türkiye'deki kurumlara, üniversitelere ve sivil toplum örgütlerine destek vermektedir. Özellikle Sağlık Bakanlığı'na "Üreme Sağlığı" ve "Aile Planlaması" hizmetlerindeki kalitenin artırılması için destek vermektedir. Sağlık sektöründe sağlanan üreme sağlığı ve aile planlaması hizmetlerine ve Devlet İstatistik Enstitüsü'nün nüfusla ilgili araştırmalarına da yardım sağlamaktadır.

UNFPA (Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu) Türkiye'ye destek sağlamak amacıyla, üçüncü programını hazırlamaktadır. UNFPA Türkiye Şubesinden gelen raporda, 1994 yılında Kahire'de gerçekleştirilen "Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı" kararları ışığında gerçekleştirilecek olan eylem planının olabildiğince çok sektörün katılımıyla gerçekleştirilmek istendiği ve kalkınmanın ancak insanların iyi hali ve onlara hizmet sunan birimlerin iyi çalışması temelinde dayandığı belirtilmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın düzenlediği bu iki günlük toplantı sonunda öncelikli ihtiyaçların be-

Derleyen: Ecz. Özlem DUMAN (TEB)

lirlenmesinin ardından, UNFPA'nın yeni programının genel iskeletinin oluşturulması hedeflenmektedir.

Toplantının ilk günü olan 8 Mart 2000 tarihinde, kayıtların ardından, UNFPA, Devlet Planlama Teşkilatı, Dışişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı adına açılış konuşmaları yapıldı.

Ulusal Nüfus Değerlendirmesinin CPA Çalışma Grubu tarafından sunumunun ardından, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansının Devlet Planlama Teşkilatı ve Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmesi ve 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı hakkında sunumlar yapıldı. Çalışma grupları oluşturulduktan sonra raporlar seçildi. Ecz.Özlem Duman "Destek Oluşturma Grubu"na, Sosyolog Ecehan Balta "Üreme Sağlığı Grubu"na dahil olarak bu konulardaki görüşlerini belirttiler.

Toplantıda görüşlerini belirten çeşitli konuşmacıların "nüfus planlaması" ve "üreme sağlığı" konularında sundukları bazı istatistiksel bilgiler:

1. 1997 yılında yapılan nüfus sayımına göre:

□ Nüfus: 62.8 Milyon

□ Yıllık nüfus artış oranı: % 1.5

□ Canlı doğum oranı: (Erkek: % 66.9 Kız: % 71.5)

□ Toplam üreme oranı: Her kadın için 2.6 doğum

□ Kontrasepsiyon yöntemi kullananlar: % 64

□ Geleneksel yöntemleri kullananlar: % 25.5

Nüfus ve kalkınma planına yönelik olarak nüfus enformasyon ağı'nın kurulması, 2000 nüfus sayımı, kadın sağlığı ve aile planlaması ulusal strateji planının yapılması önerilmektedir. Türkiye'nin temel sağlık hizmetlerinde iyi bir alt yapısının olmasının, Türkiye'nin bölgesel stratejik planlarda bölgesel liderlik yapabilmesi açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır.

□ Üreme sağlığı, şehirde ve kırsal bölgelerde farklılık göstermektedir.

□ Evli kadınların 1/4 ü geleneksel yöntemler kullanmaktadır

2. 1993-1999 yılları arasında nüfus ve üreme sağlığı konularındaki parasal durum :

□ Bununla ilgili kaynaklardan yaklaşık olarak 1.2 milyar dolar para harcanmıştır.

Sağlık Bakanlığı:	% 56
İçişleri Bakanlığı:	% 20.5
SSK:	% 18.1
DİE:	% 4.3
Gönüllüler:	% 0.9
Üniversiteler:	% 0.2

□ Bu harcamalar toplamı Gayri Safi Milli Hasıla'nın yaklaşık binde biri dolayındadır.

□ Harcamaların % 75'i üreme sağlığı ve aile planlaması, geri kalan % 25'i ise nüfusa ilişkin veri toplama, araştırma, vatandaşlık ve nüfus kayıtları konularından oluşmuştur.

□ Türkiye, 1993-1999 yılları arasında "Üreme Sağlığı" ve "Nüfus Programları" alanında yaklaşık olarak 67 milyon dolar dış yardım almıştır. Bu yardımı yapan kuruluşlar;

USAID%	52.4
UNICEF%	11.5
JICA%	10.8
UNFPA%	8.7
IBDR%	5.2
EU%	4.6
GTZ%	2.6
IPPF%	2.3

□ Ülkemize sağlanan dış teknik yardım 1998 yılından itibaren azalmıştır.

Çalışma gruplarının bu program çerçevesinde aldıkları kararlar:

- Advocacy (destek oluşturma) Grubu: Advocacy, grup tarafından "politik süreçleri etkileyen ve kamuoyunda bir destek oluşturma süreci" olarak tanımlanmıştır. Destek oluşturma tamamen kişinin kendi inisiyatifine bağlı olup bu desteğin sürdürülebilirliği çok önemlidir. Uzun soluklu olması gerektiği gibi network ve koalisyonlara dayalı olması, uygulanabilirliğini büyük ölçüde arttırmaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de destek oluşturma alanında yapılan çalışmalara bazı örnekler:

□ 1994 yılında, ulusal AIDS komisyonunun taslağının oluşturulup, 31 eylem planıyla gerçekleştirilmesi.

□ KİDOG, KASAKOM ve Çocuk Komitesi'nin kurulması. (1995 yılında kurulan KİDOG, farklı alanlarda çalışmalarını sürdüren, kadının yaşam kalitesi ve toplumsal statüsünü yükseltmeyi amaçlayan 20 sivil toplum kuruluşundan oluşmaktadır. Kız çocuklarına eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, kadınların gelişmelerine yönelik eğitim programlarının yaygınlaştırılması, okur-yazarlığın yükseltilmesi ve okul öncesi eğitimin desteklenmesi, yasalarda kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadının yasal haklarının fiili eşitliği sağlayacak tarzda geliştirilmesi için destek oluşturulması, öncelikle üreme sağlığı ve aile planlaması hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır.)

□ KİDOG'a(Kadın İçin Destek Oluşturma Grubu) 20 sivil toplum örgütünün katılması.

□ Bergama halkının, siyanür aranmasına karşı gösterdikleri örgütlü mücadele sonucu medyayı ve sivil toplum örgütlerini de arkalarına alarak her türlü karar mekanizmasını etkilemesi. Akkuyu'daki santrale karşı da aynı tepkiyi göstermeleri.

□ Dünyada nüfus ve kalkınma konusunda pek çok çalışma vardır. Parlemntoda çoğunluk erkeklerin olduğu için eşlerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

□ IHD, 1995-2005 yılları arasında "İnsan Hakları Eğitim Yılı" ilan etti. Bunun için IHD, 565 avukat, 1000'i aşkın ilköğretim ve lise öğretmeni, polis, jandarma, cezaevi yöneticisi ve çalışanlarından oluşan destek grupları oluşturdu.

□ 8 yıllık eğitime geçiş.

□ Medeni Kanunu'ndaki değişikliklerin televizyon programları, yazılı basın ve sempozyumlarla gündemde olması.

□ 1998 yılında "4320 Sayılı Ailenin Korunması Kanunu" nun çıkarılması.

□ Bazı hedef gruplara yönelik çalışmalar. (Kontraseptiflerin sağlanması, insan hakları eğitimi, sektörel eğitim, üreme sağlığı eğitimi)

Öncelikli Yayınlar:

* ICPD (Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Kongresi) için destek oluşturma.

* Üreme sağlığı

* Seksüel sağlık

* Cinslere yönelik yayınlar

Hedef gruplar:

* Hükümet

* Şehirselsel ve kırsal nüfus

* Medya

Strateji:

* Hükümet dışı organizasyonların desteklenmesi

* Koordinasyon

* Toplum desteği

* Tecrübelerin paylaşılması

* Nüfus ve Kalkınma Stratejileri Çalışma Grubu, Üreme Sağlığı Çalışma Grubu ve Ergenlik Üreme Sağlığı Çalışma Grubu da eğitim, cinslerin eşitliği, kız çocuklarının eğitimi, yasa değişiklikleri konularına çalışmaların yapılmasında görüş birliğine vardılar.